

INDEX PROSPERITY 2026:

Slovensko si polepšilo v rebríčku na 23. miesto, avšak máme navyše

- Dobrou správou je mierne medziročné zlepšenie, horšou správou je, že Slovensko zostáva v bohatstve a ekonomickom výkone medzi slabšími krajinami Únie.
- Výrazne sme zvýšili dane a výdavky štátu, vyšší rast nám to však neprinieslo.
- Budúcu prosperitu krajiny budú výrazne ovplyvňovať demografické zmeny, najmä starnutie populácie, momentálny odchod mladých ľudí do zahraničia a stále nedostatočný prílev zahraničných pracovníkov na Slovensko.
- Potrebujeme investovať do kvalitnejšieho školstva, inovácií a výskumu, posilniť inštitúcie a zvýšiť dôveru v budúcnosť krajiny a v samých seba. Zlepšiť musíme aj našu pripravenosť na využívanie umelej inteligencie.
- Pri súčasných globálnych trendoch, kedy vidíme ochladenie vzťahov USA voči Európskej únii, je dôležité, aby Európa posilnila svoju obranyschopnosť. Pre Európu vidíme príležitosť vo vyššej vzájomnej integrácii, hľadani si nových obchodných partnerov mimo tradičných teritórií a znižovaní závislostí od jednej krajiny.

Index prosperity upozorňuje, že prosperita krajiny nie je len otázkou ekonomických ukazovateľov. Dôležitú úlohu zohráva aj dôvera ľudí v inštitúcie, predvídateľnosť pravidiel a schopnosť štátu robiť dlhodobé rozhodnutia. Práve kvalita inštitúcií, stabilita prostredia a ochota modernizovať krajinu patria medzi faktory, ktoré dlhodobo odlišujú úspešnejšie ekonomiky od tých menej výkonných.

„Dôvera ľudí v budúcnosť krajiny patrí medzi najcennejšie aktíva každej ekonomiky. Vytvára prostredie, v ktorom sa oplatí investovať, podnikať, zakladať rodiny a plánovať budúcnosť. Ako banka vnímame dôveru občanov aj investorov ako jeden z kľúčových predpokladov dlhodobej prosperity Slovenska. Ak sa nám ju podarí spoločne posilňovať naprieč verejným aj súkromným sektorom, máme šancu opäť sa vydať na cestu konvergencie a postupného približovania životnej úrovne Slovenska k najvyspelejším krajinám Európy,“ hodnotí Michaela Bauer, generálna riaditeľka Slovenskej sporiteľne.

V ekonomike sme predposlední

Slovensko sa v najnovšom vydaní Indexu prosperity posunulo oproti minulému roku o jedno miesto vyššie a aktuálne mu patrí 23. priečka spomedzi 27 krajín Európskej únie. Za toto zlepšenie vďačíme najmä nižšiemu pomeru výdavkov na bývanie voči disponibilným príjmom. Hoci ide o mierne zlepšenie, krajina sa stále nachádza v spodnej časti rebríčka a v porovnaní s vyspelejšími štátmi EÚ naďalej zaostáva najmä vo výkonnosti ekonomiky.

Podľa analytikov bude zároveň Slovensko v roku 2026 patriť k najslabšie rastúcim ekonomikám strednej Európy. Odhad rastu HDP na úrovni 1 percenta zaostáva za Poľskom, Českom aj Maďarskom, pričom domácu ekonomiku budú tmiť najmä pokračujúce vysoké dane, opatrná spotreba domácností aj neisté zahraničné prostredie (tarify, ceny energií kvôli situácii v Hormuzskom prielive). Za posledné roky sme výrazne zvýšili veľkosť verejných výdavkov, avšak vyšší ekonomický rast nám to neprinieslo.

Analýza ukazuje, že Slovensko dnes stojí na rázcestí. Na jednej strane má niekoľko predpokladov, o ktoré sa môže oprieť, ako je napríklad euro, integrácia v Európe, či NATO a rozvinutý priemysel. Na druhej strane čelí tlakom, ktoré budú v najbližších rokoch silnieť - demografickým zmenám, potrebe

zvýšiť pripravenosť na obranu v prípade napadnutia krajiny alebo hybridnej vojny, až po technologickú transformáciu, ktorú prináša umelá inteligencia.

„Momentálne nepatríme medzi premiantov Európy a mali by sme pridať. Investovať viac do školstva, výskumu a vývoja, využiť prínosy AI a digitalizácie. Integrovať sa viac s Európou a ťažiť z výhod členstva v Európskej únii, vrátane lepšieho využívania eurofondov a zlepšenia podnikateľského prostredia. Mali by sme nabrať odvalu na zvrátenie krokov, ktoré ekonomike nesvedčia, ako sú napríklad príliš vysoké dane a znížiť ich. Treba sa nám lepšie pripraviť aj na možnosť hybridnej vojenskej hrozby,“ upozorňuje Mária Valachyová, hlavná ekonómka Slovenskej sporiteľne.

Slováci starnú a ľudí v produktívnom veku bude menej

Slovensko patrí medzi krajiny, kde počet práceschopných ľudí bude voči počtu dôchodcom výrazne klesať a na túto zmenu sa treba pripraviť. Už okolo roku 2060 budeme mať približne 1,5 milióna obyvateľov nad 65 rokov, zatiaľ čo počet ľudí v produktívnom veku výrazne klesne na približne 2,5 milióna. To bude vytvárať tlak na trh práce, zdravotníctvo, sociálny systém aj verejné financie. Mali by sme prehodnotiť náš postoj voči imigrácii a viac lákať zahraničných pracovníkov na Slovensko. Cez zlepšenie podnikateľského prostredia by aj Slováci pracujúci v zahraničí mali vyššiu motiváciu vrátiť sa.

Výzvou zostáva aj pripravenosť krajiny na digitálnu transformáciu a umelú inteligenciu. Slovensko v oblasti digitalizácie aj využívania AI firmami zaostáva za viacerými európskymi krajinami, pričom práve schopnosť pretaviť technológie do vyššej produktivity môže rozhodovať o tom, či krajina dokáže v nasledujúcich rokoch opäť zrýchliť ekonomický rast.

„Pre progres je potrebná zmena myslenia, nastavenia mysle. Česko má silný priemysel, schopnosť vyrobiť komplexné a technologicky náročné produkty, má históriu silného inžinierstva. Podobné silné stránky hoci o niečo slabšie v porovnaní s Českom, má aj Slovensko. Čo nám však chýba je dôvera voči sebe samým – je to sociálna infraštruktúra, ktorú máme výrazne slabšiu ako napríklad Dánsko. Dôvera voči štátu, inštitúciám a vymožitelnosti práva sú integrálnou súčasťou najprosperujúcejších štátov. Znalosti máme, ale musíme mať aj chuť veci zmeniť a konať,“ vyzýva David Navrátil, hlavný ekonóm Českej sporiteľne.

Slovensko sa podľa analytikov môže posunúť vyššie len vtedy, ak obnoví svoj rastový príbeh. To znamená viac investícií, vyššiu produktivitu, lepšie školstvo, silnejšie prepojenie výskumu a praxe, kvalitnejšie inštitúcie, menej korupcie, ale aj schopnosť využiť nové technologické a geopolitické zmeny vo svoj prospech. Zmena musí nastať nielen na makroúrovni, ale aj na úrovni jednotlivcov. Inak sa k životnej úrovni najvyspelejších štátov Európy nepriblížime.